

Герганов Л.Д.,
заступник начальника
ВП «Учбовий центр»
Українського Дунайського
пароплавства»,
доктор. пед. наук, доцент кафедри
інженерних дисциплін ДІ НУ «ОМА»

ПРОФЕСІЙНА ТА СЕРТИФІКАЦІЙНА ПІДГОТОВКА РОБІТНИКІВ МОРСЬКОГО ПРОФІЛЮ НА СУДНІ ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ РЕЙСУ

У статті зазначена необхідність проведення професійної та сертифікаційної підготовки робітників морського профілю безпосередньо на робочому місці у процесі виконання професійної діяльності у складі суднового екіпажу на борту судна. Проаналізовано вимоги міжнародної Конвенції та Кодексу про підготовку і дипломування моряків та несення вахти 1978 року (з поправками) (ПДНВ) згідно розділу А-1/4 щодо процедури оцінки компетентності моряків на їх робочому місці, виконання належних дій у небезпечних та аварійних ситуаціях. Встановлено критерії до підбору осіб, які будуть задіяні у підготовці та оцінці компетентності моряків під час роботи на судні, забезпечення умов для попередження негативного впливу слухачів курсів на нормальну експлуатацію судна. Зумовлено використання у період навчання та оцінки компетентності методів демонстрації, зазначені в частині А Кодексу ПДНВ. Розкрито роль судноплавних компаній у підвищенні якості навчання, впровадження гнучких методів навчання та їх необхідності приділяти більше уваги професійному розвитку моряків. Зазначено, що впровадження інформаційних технологій на сучасних суднах призвело до скорочення суднових екіпажів та пришвидшило знецінення раніш здобутих професійних знань, умінь і навичок, що, у свою чергу, потребує перегляду змісту професійної підготовки кваліфікованих робітників морського профілю за новими вимогами. Установлено відповідальність судноплавних компаній за кваліфікований підбір екіпажів суден і якісну підготовку робітників морського профілю; визначено, що ефективність системи професійної підготовки й дипломування моряків може бути оцінена лише на підставі тих навичок, умінь і здатностей, які вони демонструють під час виконання своїх професійних обов'язків на судні. На підставі проведеного дослідження виявлено недоліки в розвитку професійної компетентності робітників морського профілю та рекомендовано вжити заходів щодо їх усунення відповідно до вимог мінімальних стандартів компетентності. Розглянуто процесуальний підхід до розвитку професійної компетентності робітників морського профілю під час виконання рейсу на прикладі Навчального центру ПрАТ «Українське Дунайське пароплавство», який має вигляд: план – дія – контроль – оцінка навчання й удосконалення, що розглядаються як окремі процеси і є логічно упорядкованими послідовними етапами педагогічної діяльності з урахуванням вимог стандарту ISO 9001 – 2008 у навчальному підрозділі.

Ключові слова: кваліфікований робітник морського профілю, навчання на робочому місці, професійна підготовка під час роботи судна, оцінка компетентності, Конвенція та Кодекс ПДНВ, навчання на виробництві.

Постановка проблеми. Розвиток професійної компетентності фахівців на морському транспорті завжди був умовою стабільності роботи флоту. Але зміна економічних обставин у державі, введення нових вимог до професійної компетентності моряків на міжнародному рівні та відповідальності судноплавних компаній за якісний стан придатності моряків змушує судновласників знаходити нові шляхи підвищення якості навчання, впроваджувати гнучкі методи навчання та приділяти більше уваги професійному розвитку моряків. Однак, попри за все, першочерговим завданням судновласників є отримання додаткового прибутку та підвищення економічних показників компанії, що, в свою чергу, потребує оновлення підходу до професійного навчання на виробництві. Такий підхід може бути здійснений в результаті швидкого реагування навчальних закладів на вимоги керівництва судноплавних компаній до мобільності і професіоналізму моряків. Судновласники як соціальні партнери у даному разі виконують роль не тільки замовників навчальних закладів на виробництві, але є й роботодавцями, які потребують кваліфікованих робітників морського профілю для суден компанії. У ЄС соціальні партнери відіграють важливу роль у циклі «потреба у фахівцях – професійне навчання – наявність фахівців – зайнятість фахівців». Вони визначають і першу, і останню ланку, або ж – початок і закінчення процесу професійної підготовки персоналу. Така кооперація є обов'язковою умовою на європейському ринку праці для організації професійного навчання на робочому місці.

Первинними джерелами інформації про потребу моряків до роботи на суднах судноплавної компанії і доцільна комплектація їх кваліфікаційним складом, згідно з посадами на судні, є попит судноплавної компанії в кадрах та економічна ситуація на морському ринку праці взагалі.

Заходи щодо забезпечення судноплавних компаній кваліфікованим персоналом повинні мати комплексний характер. Це, насамперед, такі, що концентрують в собі професійну і сертифікаційну підготовку не тільки в умовах берегових тренажерних центрів, але й на робочому місці, під час

роботи судна, що передбачено підпунктом 1.3 правила 1/4 Кодексу про підготовку і дипломування моряків та несення ваhti 1978 року (з поправками) (ПДНВ) [1, с.136-138]. Такі зусилля, перш за все, направлені на підвищення рівня компетентності та на полегшення процесу адаптації моряків при працевлаштуванні їх на судна компанії, або які прагнуть отримати роботу на суднах «під прапорами» (іноземних компаній). Все це має сприяти забезпеченню рівного доступу людей до якісної професійної освіти і навчання, а також отримання ними кваліфікації, що вимагається для дипломування згідно з Конвенцією ПДНВ.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Професійна мобільність робітників, розуміння ними змін, що відбуваються на ринку морської праці, готовність до перенавчання та перекваліфікації набуває першорядного значення. Крім цього, також варто зазначити, що зміни в міжнародних конвенціях до професійної компетенції моряків, упровадження інформаційної техніки і сучасних технологій на суднах, скорочення суднового екіпажу призводять до швидкого знецінення раніше здобутих професійних навичок і вмінь, а це потребує підготовки кваліфікованих робітників морського профілю за новими вимогами.

Про важливість такого підходу відмічали у своїх працях як вітчизняні, так і зарубіжні вчені, які досліджували проблеми професійного становлення робітника на виробництві: Н. Ничкало, В. Радкевич, В. Савченко, І. Сенченко, І. Стариков, О. Ховов, М. Шкодин, дослідження яких спрямовані на підвищення кваліфікації кадрового потенціалу підприємств, формування системи підготовки кадрів за умови проходження стадійного навчання.

Проблеми обґрунтування змісту підготовки кваліфікованих робітників широкого профілю розкриті у працях А. Біляєвої, Т. Іщенко, І. Носаченко, Л. Федотової, А. Шильникової тощо. Проблеми організації навчального процесу в ПТНЗ і на виробництві, його науково-методичного забезпечення, досліджувалися С. Батишевим, М. Думченко, М. Кравцовим, А. Лейбовичем, О. Новиковим, В. Радкевич, І. Стариковим, О. Щербак тощо.

Розвиток інноваційних форм освітнього процесу в системі безперервної освіти, зокрема, концентроване навчання, відкрите навчання, модульне навчання, дистанційна освіта, інноваційна діяльність освітніх закладів та систем, забезпечення їх розвитку досліджували: В. Биков, В. Єрмоленко, М. Зиновкіна, Е. Ібрагімова, Т. Ломакіна, А. Орешкіна, Г. Стайнов, С. Щенников тощо.

Заслуговують на увагу результати досліджень з проблем освіти дорослих таких вчених, як: Т. Василькова, С. Вершловський, М. Громкова, О. Ерліх, С. Змеєв, І. Колесникова, Ю. Кулюткін, Т. Ломтева, Л. Лук'янова, Н. Міцкевич, Т. Паніна, А. Ситник, зокрема? щодо її ролі як у соціальному, так і виробничому аспектах, в адаптації дорослої людини до нових вимог виробництва в ринкових умовах, у визначені своєї участі у виробничому, соціальному і культурному житті суспільства, планування своєї професійної кар'єри та набутті професіоналізму при роботі в небезпечних та екстремальних умовах.

Педагогічні аспекти підготовки персоналу до дій у складних умовах досліджували: В. Бездольний, М. Дяченко, В. Крайнюк, В. Леонтєв, Б. Ломов, А. Новиков, Є Сурков, В. Пліско, Я. Повзик, О. Самонов та ін.

Мета статті полягає в обґрунтуванні можливостей судноплавних компаній поповнення екіпажу морських суден через професійну підготовку кваліфікованих робітників морського профілю на робочому місці під час виконання рейсу за умови постійного зв'язку між отриманням теоретичних знань та обслуговуванням суднового обладнання у процесі роботи, надбання практичного досвіду на суднах необхідної потужності, а також тренування та підтримки психологічного й фізичного стану моряків у рейсі.

Виклад основного матеріалу. Професійний розвиток (саморозвиток), самореалізація як базові категорії фактично вбирають в себе всі аспекти конструктивних змін, що розширюють можливості фахівця у професійній діяльності. Водночас, доцільно в подальшому дослідженні виокремити поняття «професійне вдосконалення (самовдосконалення, саморозвиток)» як

процес позитивних перетворень, що відбуваються на певному рівні досягнутої професійної компетентності, та «професійний розвиток (саморозвиток, самореалізація)», який охоплює розмаїття відповідних процесів, починаючи від первинного рівня. Таким чином, «професійне вдосконалення (самовдосконалення, саморозвиток)» спирається на вже досягнутий рівень, тобто є своєрідною довідкою фахівця [2].

Аналіз розглянутих наукових джерел з розвитку професійної компетентності та вимоги Конвенції ПДНВ до приведення компетентності рядового плавскладу суднових екіпажів до рівня якісного обслуговування сучасних суден світового флоту підтверджують, що впровадження сучасних форм, методів і технологій у навчання, внесення змін до навчальних планів і програм підготовки, згідно з вимогами ринку праці в морській галузі та судновласників, є актуальною проблемою. Навчальний заклад на виробництві разом із судновласником (роботодавцем) ставить завдання оновлення змісту професійного навчання робітників морського профілю як мету підготовки компетентного та конкурентоспроможного моряка. Для морської галузі проблема професійної компетентності актуальна тому, що Резолюцією 7 Конвенції ПДНВ встановлена відповідальність судноплавних компаній за підбір і підготовку кадрів моряків, а також визнається, що ефективність процесів відбору, підготовки й дипломування моряків може бути оцінена лише на підставі навичок, умінь і здатностей, які вони демонструють під час роботи на судні. Рекомендовано вживати заходів щодо усунення усіх недоліків, пов'язаних з необхідністю контролю та відповідальністю компанії за розвиток професійної компетентності моряки, відповідно до вимог мінімальних стандартів компетентності. Проведене дослідження в навчальних та навчально-тренажерних центрах судноплавних компаній України дало змогу виявити окремі *недоліки в розвитку професійної компетентності* робітників морського профілю, а саме:

формування контингенту слухачів курсів для професійного навчання відбувається за вимогами підрозділів судноплавної компанії у формі заяв, без

необхідного вивчення ринку праці та з'ясування перспектив забезпечення їхнього професійного зростання під час виконання рейсу;

професійне навчання слухачів курсів не завжди має під собою підґрунтя та можливості для проведення цих занять на нових суднах із сучасним обладнанням, що не дає можливості якісно розвивати рівень їхньої професійної компетентності;

під час професійного навчання на робочому місці у ході рейсу слухачі курсів більше уваги приділяють відпрацюванню практичних навичок та недостатньо опановують наданий теоретичний матеріал з використанням сучасних інформаційних технологій, а це веде до зниження рівня їхньої кваліфікації з професії.

Для вирішення цієї проблеми інструкторсько-викладацький склад, задіяний на судні для проведення професійної підготовки робітників морського профілю, обов'язково має пройти допідготовку з питань професійної і спеціальної підготовки моряків та атестацію в незалежній комісії Укррічморінспекції з Типового курсу ІМО 6.09. – «Курс підготовки для інструкторів» і Типового курсу ІМО 3.12. – «Оцінка компетентності, проведення екзаменів та дипломування моряків» та Резолюції MSC/64(67) [3, с. 117].

Професійне навчання робітників морського профілю під час рейсу потрібно розглядати як окрему педагогічну систему, в основу якої покладено принципи андрагогіки, та яка спрямована надати допомогу судновласникам у комплектуванні екіпажів морських суден компетентним й кваліфікованим персоналом, а також розвитку професіоналізму, майстерності, сучасного економічного мислення моряків, вміння працювати в багатонаціональному екіпажі і виконувати спільні завдання в небезпечних та аварійних ситуаціях.

За такого підходу, навчальному закладу на виробництві, за вимогами судновласника, необхідно контролювати рівень засвоєння моряками теоретичних знань і практичних навичок під час рейсу шляхом підбору для керівництва навчанням кваліфікованих фахівців із числа командного складу

суден (інструкторів та викладачів) по обслуговуванню обладнання сучасних суден у рамках вимог навчальної програми, Конвенції і Кодексу ПДНВ. В основному, це стосується, практичних дій моряків, для яких мінімальні стандарти компетентності доповнено новими методами демонстрації компетентності та критеріями для її оцінки, а саме: застосування систем охорони судна для забезпечення безпеки судноплавства; використання навичок і вмінь працювати в команді; вимогами до безаварійної роботи персоналу судна тощо.

Проведене наукове дослідження з розвитку професійної компетентності моряків і досвід національних та міжнародних судноплавних компаній з навчання на робочому місці дає можливість зробити висновок, що це досить складний і тривалий процес, котрий залежить не тільки від інструкторсько-викладацького складу але й від всього екіпажу судна, та вимагає надбання у слухачів певних професійних навичок і значного практичного досвіду, розвитку професійно важливих якостей, передусім, ділової активності, енергійності, вміння працювати в команді тощо. Ці вимоги відображені в мінімальних стандартах компетентності допоміжного рівня, що входять до складу навігаційної вахти (табл. А-II/4 колонка 1 Кодексу ПДНВ) і включені у сферу компетенції осіб рядового складу щодо вміння працювати в команді, прагнення до лідерства та взаємодії. Аналогічні компетенції включено і в специфікації мінімальних стандартів компетентності допоміжного рівня машинної команди (табл. А – III/4 колонка 1 Кодексу ПДНВ).

Під час виконання рейсу, інструкторам та викладачам, з числа командного складу суден, які задіяні у професійному навчанні на судні, варто звертати увагу слухачів на те, що досвід, навіть при багаторічному плаванні на суднах, сам по собі не забезпечує набуття в необхідному обсязі професійних навичок і вмінь, і не розвиває достатню професійну компетентність моряка. Причому, помилки виникають не стільки від нестачі знань, скільки від неправильного оцінювання навігаційної обстановки,

прогнозу її розвитку і прийняття правильного рішення щодо виконання тих чи інших дій на судні. Згідно Правилу 1/6 Кодексу ПДНВ, особи, які відповідають за підготовку та оцінку компетентності моряків, повинні мати достатню кваліфікацію стосовно відповідного виду та рівня підготовки чи оцінки. При цьому, за вимогами розділу А-1/6 Кодексу ПДНВ, судновласник забезпечує, щоб уся підготовка та оцінка моряків була структурована до письмових програм, включаючи такі методи та засоби навчання, процедури та навчальний матеріал, які є необхідними для досягнення приписаного стандарту компетентності. Це ще раз свідчать про значну увагу міжнародної морської спільноти до професійної компетентності моряків у забезпеченні безпеки морського судноплавства, а також особливої уваги до отримання моряками якісної професійної освіти.

Судновласник змушений використовувати внутрішні резерви для розвитку професійно підготовлених екіпажів суден шляхом організації підготовки персоналу під час виконання рейсу, що має характеризуватися високим ступенем гнучкості, безперервності та відкритості. Така підготовка має забезпечувати потреби судновласника у кваліфікованих робітничих кадрах та розвиток їхньої професійної компетентності при заданому рівні кваліфікації. Однак, Кодекс ПДНВ зазначає, що особи, які проводять підготовку під час роботи або оцінку на судні рівня професійної підготовки, повинні робити це лише тоді, коли така підготовка чи оцінка не чинить негативного впливу на нормальну експлуатацію судна, та вони можуть присвятити свій час і увагу професійній підготовці або оцінці, що має відповідати вимогам належного виконання моряком функцій на судні з урахуванням критеріїв, узгоджених на міжнародному рівні, і включати прописані стандарти чи рівень знань, розуміння і продемонстрованих навичок. Крім цього, в Кодексі ПДНВ чітко прописано таке важливе поняття, як *професійна придатність*, що встановлюється шляхом: з'ясування наявності стажу роботи на судні під час виконання функцій згідно з наявним дипломом; проходження встановленої перевірки, або успішного закінчення

відповідного курсу; проходження курсів перепідготовки та підвищення кваліфікації щодо охорони життя на морі, охорони і захисту морського середовища, а також швидко сприймати будь-які вдосконалення відповідного стандарту компетентності [1, с. 152].

Наприклад, у судноплавній компанії ПрАТ «Українське Дунайське пароплавство» спільно з Інститутом професійно-технічної освіти НАПН України розроблено процесуальний підхід до розвитку професійної компетентності робітників морського профілю під час виконання рейсу, який має такий вигляд:

План – це розроблене навчально-методичне забезпечення навчального процесу на судні, що включає: навчальний план і програму професійного навчання, лекційний матеріал, методичні вказівки до практичних і лабораторних робіт, методичні вказівки до виконання професійних обов’язків на судні, таблиці з професійної компетентності згідно мінімальних стандартів ПДНВ, рекомендовану навчальну, довідкову та спеціальну літературу, критерії оцінювання, графік виконання робіт та атестації, вихідні данні куратора навчального підрозділу компанії.

Дія – навчальний процес на судні під час рейсу, що складається з проведення інструкторами і викладачами теоретичних та практичних занять згідно затвердженого графіка і безпосередньо виконання робіт з професії у складі екіпажу судна.

Контроль передбачає: ефективний контроль занять, супровід відповідним мовним контактом та візуальним спостереженням за діяльністю особи, яка проходить професійну підготовку, а також звіти про оцінку, що складаються до і після занять; ефективне опитування осіб, які проходять професійну підготовку, для забезпечення досягнення цілей підготовки та

встановленого стандарту компетентності з експлуатаційних навичок, продемонстрованих під час занять.

Оцінка навчання та вдосконалення – передбачає: використання в якісній і чіткій формі дійсних та доступних для слухачів критеріїв з виконання завдань; чітко встановлені та ясно висловлені критерії оцінки для забезпечення надійності й однозначності оцінки, а також підвищення об'єктивності виміру й оцінки для зведення до мінімуму суб'єктивного підходу; отримання чіткого інструктажу слухачами курсів стосовно завдань та навичок, що підлягають оцінці, а також завдань та критеріїв їх виконання, на основі яких буде визначатися професійна компетентність слухача; врахування в оцінці роботи звичайних експлуатаційних процедур та будь-якої поведінкової взаємодії з іншими слухачами на реальному обладнанні під час проведення контролю, або екіпажем судна, що обслуговує дане обладнання; використання у процесі контролю методів демонстрації компетентності зазначених у відповідних таблицях мінімального стандарту компетентності Кодексу ПДНВ, а також як головний критерій оцінки компетентності, здатність слухача безпечно та ефективно демонструвати виконання завдання, згідно вимог навчальної програми.

Усі види дій, що впроваджені в процес професійної підготовки моряків під час рейсу, розглядаються як окремі процеси, і є логічно впорядкованими послідовними етапами педагогічної діяльності. Для здійснення такого переходу на професійну підготовку робітників морського профілю на робочому місці під час виконання рейсу з урахуванням вимог стандарту ISO 9001 – 2008 у навчальному підрозділі виконана така робота:

з'ясована повна система процесів і оформлена окремими процедурами (всього 14 процедур);

визначено послідовність, взаємозв'язок і взаємодію в системі процесів; призначена відповідальна особа за цей процес, за його якість і достовірність (куратор);

визначені споживачі процесу і дано опис його кінцевому результату;

визначені постачальники процесів і вимоги до їх елементів;
сформульовані критерії ефективного управління окремими процесами;
зазначені для кожного виду процесу вхідні й вихідні документи.

Навчальний підрозділ судноплавної компанії надає капітанам суден, до яких для професійного навчання і сертифікації направлені слухачі курсів, навчально-методичне забезпечення та інструкції, у котрих викладена політика і процедури із системи менеджменту та якості судноплавної компанії щодо професійної підготовки моряків. Кваліфіковані фахівці командного складу суден, задіяні у професійному навчанні на робочому місці, забезпечують можливість для всіх моряків, які проходять професійне навчання на судні під час рейсу, ознайомитися досконало із судовим обладнанням, експлуатаційними процедурами та іншими заходами, необхідними для належного виконання їхніх професійних обов'язків.

Висновки. Завдяки співпраці Інституту професійно-технічної освіти НАПН України та ПрАТ «Українське Дунайське пароплавство» щодо підвищення якості професійного навчання робітників морського профілю для потреб пароплавства та інших судноплавних компаній вдалося визначити перспективи і переваги цього підходу в розвитку професійної компетентності моряків за такими важливими напрямками:

вирішення проблем адаптації в початковий період професійній діяльності робітника морського профілю на судні, з урахуванням нових вимог мінімальних стандартів компетентності, зазначених у Кодексі ПДНВ;

упровадження в практику професійної підготовки та сертифікації робітників морського профілю на робочому місці під час рейсу, дидактичного забезпечення тренажерної підготовки щодо фундаментального та професійного підходу при вирішенні питань в аварійних і нестандартних ситуаціях, що пов'язані зі специфікою праці екіпажу в морі;

створення умов для самоосвіти слухачів курсів, уміння самостійно вирішувати в ході несення вахт питання, що виникають, приймати рішення і відповідати за них;

формування соціальної толерантності моряків, вміння правильно й адекватно реагувати на потенційно можливі міжособистісні конфлікти при роботі у змішаних екіпажах на судах «під прапорами»;

удосконалення і професійне зростання кваліфікації робітників морського профілю на етапі первинного професійного навчання, яке спирається на енергію молодості, мотивацію професійного зростання і пошук себе як особистості (Я-концепція) та фахівця.

Проведені наукові дослідження виявили й певні недоліки, на які варто звернути увагу в процесі розвитку професійної компетентності моряків, а саме:

слабка загальноосвітня підготовка слухачів, що ускладнює освоєння всього комплексу знань для роботи на сучасних судах;

стримане ставлення капітанів суден до професійного навчання слухачів на борту судна та подальшому їхньому працевлаштуванню, через малий практичний досвід роботи на судах;

недостатня робота відділів управління персоналом компаній та інших підрозділів зі слухачами курсів у процесі направлення їх на навчання на судна компанії (бесіди, анкетування, зустрічі, участь у спільних заходах, що проводяться колективом пароплавства тощо);

недостатня психолого-педагогічна підготовка інструкторсько-викладацького складу, задіяного в навчальному процесі слухачів на борту судна, відсутність досвіду педагогічної роботи та умінь правильно організувати навчальний процес на судні при освоєнні морської професії.

Все це засвідчує, що система професійного навчання робітників морського профілю на робочому місці потребує подальшого дослідження і вдосконалення та має забезпечувати не лише професійну підготовку майбутнього моряка, а й виховувати його як особистість і громадянина, який буде гідно представляти нашу країну на судах іноземних судновласників.

Література

1. Міжнародна конвенція про підготовку і дипломування моряків та несення вахти 1978 року (консолідований текст з манільськими поправками). – К. : ВПК «Експрес-Поліграф», 2012. – 568 с.
2. Бідюк Н. М. Концептуальні засади прогностичного розвитку системи професійного навчання безробітних України / Н. М. Бідюк // Педагогіка і психологія. Вісник НАПН України. – 2011. – №1(70). – С. 87 – 95
3. Тематический указатель документов ИМО по безопасности судоходства и предотвращению загрязнения окружающей среды: [в 12 т.] Т.1. [Серия: Официальная библиотека моряка]. – Одесса: Инф.-изд. центр «Укрморинформ», 2000. – 240 с.

Герганов Л.Д.,
заместитель начальника
ОП «Учебный центр»
Украинского Дунайского пароходства),
доктор пед. наук, доцент кафедры
инженерных дисциплин ДИ НУ «ОМА»

ПРОФЕССИОНАЛЬНАЯ И СЕРТИФИКАЦИОННАЯ ПОДГОТОВКА РАБОЧИХ МОРСКОГО ПРОФИЛЯ НА СУДНЕ ВО ВРЕМЯ ВЫПОЛНЕНИЯ РЕЙСА

В статье определена необходимость проведения профессиональной и сертификационной подготовки рабочих морского профиля непосредственно на рабочем месте в процессе выполнения профессиональной деятельности в составе судового экипажа на борту судна. Проанализированы требования международной Конвенции по подготовке и дипломированию моряков и несению вахты 1978 года (с поправками) (ПДНВ) в соответствии с разделом А-1/4 относительно процедуры оценки компетентности моряков на их рабочем месте, выполнение соответствующих действий при возникновении опасных и аварийных ситуаций. Установлены критерии для подбора лиц, которые будут задействованы при подготовке и оценки компетентности моряков во время работы на судне, создание условий для предупреждения негативного влияния слушателей курсов на нормальную эксплуатацию судна. Обусловлено использование в период обучения и оценки компетентности методов демонстрации, отмеченных в части А Кодекса ПДНВ. Раскрыта роль судоходных компаний в повышении качества обучения, внедрения гибких методов обучения и необходимости больше уделять внимание профессиональному развитию моряков. Отмечено, что внедрение информационных технологий на современных судах привело к сокращению численности экипажей судов и значительному обесцениванию ранее полученных профессиональных знаний, умений и навыков, что, в свою очередь, потребовало пересмотра содержания профессиональной подготовки квалифицированных работников морского профиля в соответствии с новыми требованиями. Установлена ответственность судоходных компаний за квалифицированный подбор экипажей судов и качественную подготовку работников морского профиля. Доведено, что эффективность системы профессиональной подготовки и дипломирования моряков может быть оценена только при условии демонстрации профессиональной компетентности во время выполнения своих профессиональных обязанностей на судне. На основании проведенного исследования выявлены недостатки в развитии профессиональной компетентности работников морского профиля и даны

рекомендации по их устранению, в соответствии с требованиями минимальных стандартов компетентности. Рассмотрен процессуальный подход в развитии профессиональной компетентности работников морского профиля во время выполнения рейса на примере Учебного центра «Украинское Дунайское пароходство», который имеет вид: план – действие – контроль – оценка обучения и совершенствования, которые рассматриваются как отдельные элементы процесса и логично взаимосвязаны со всеми этапами педагогической деятельности, в соответствии с требованиями стандарта ISO 9001 – 2008 в учебном подразделении.

Ключевые слова: квалифицированный рабочий морского профиля, обучение на рабочем месте, профессиональная подготовка во время работы судна, оценка компетентности, Конвенция и Кодекс ПДНВ, обучение на производстве.

L. D. Gerganov

Dr.Ped.Ed., Associate Professor,

Deputy Head "Training Center", PJSC

"Ukrainian Danube Shipping Company"

(Ismail).

PROFESSIONAL TRAINING AND CERTIFICATION OF SEA PROFILE EMPLOYEES ON BOARD DURING THE VOYAGE

The advantages of certification and professional training of qualified sea profile employees in the educational and training centers of shipping companies using the opportunities of vessels and qualified employees. It is shown the essence and conditions of professional trainees learning during the voyage in the workplace, through constant communication between the theoretical knowledge and maintenance the marine equipment, the acquisition of practical experience of professional activity on the necessary capacity vessels in accordance with the requirements provided for in subparagraph 1.3 rules1/4 Code, Certification and Watchkeeping for Seafarers, 1978 (as amended) (STCW).

The main shortcomings in the development of professional competence of employees of marine profile in the professional and certification preparation on board during the voyage were outlined; there were defined conditions for the passage of instructors and teaching staff additional training on professional and special training for seafarers and certification in an independent commission Ukrainian Transport's Safety Model Course IMO 6.09. - "Training for instructors" and IMO Model Course 3.12. - "Assessment of competence, examination and certification of seafarers" and Resolution MS / 64 (67); it was defined the role of ship-owner to ensure the passage of students and professional certification training courses during the voyage through the use of internal reserves to replenish the fleet, its professionally trained staff and a

reduction in the period of adaptation of seafarers in the exercise of their professional duties during the initial period of work on the ship. For example, the institution of the shipping company PJSC "Ukrainian Danube Shipping Company" discussed procedural approach to the development of professional competence of the sea profile employees when the vessel is given the characteristics of each stage. It was defined the role of company's management and shipmasters on the organization of vocational training at the vessel and the conditions for ensuring safe operation at bringing to fulfillment the work trainees.

Key words: professional training in the workplace, skilled sea profile employee, the Convention on Training, Certification and Watchkeeping for Seafarers, 1978 (as amended), professional training and certification of seafarers during voyage, school at work, on the job training.